

ΑΡΧΑΙΑ Β' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΕΝΟΤΗΤΑ 2^η

κείμενο: "Το τέχνασμα του Θεμιστοκλή", κατανόηση κειμένου, ερμηνευτικά σχόλια (σελ.15-16), ερ. σελ.16
λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος "λέγω" σελ. 17
ετυμολογικά: συνθετικά μέρη - α' και β' συνθετικό σελ. 18
γραμματική: συμφωνόληκτα (αφωνόληκτα, ημιφωνόληκτα) ουσιαστικά γ' κλίσης σελ 19-20
προτεινόμενες ασκήσεις: 2 σελ 19, 1,3 σελ 20

ΕΝΟΤΗΤΑ 3^η

κείμενο: "Το χρέος του ιστορικού", κατανόηση κειμένου, ερμηνευτικά σελ.23, ερ. σελ.23
λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος κοσμέω-ω σελ. 24
ετυμολογικά : σύνθεση λέξεων με α' συνθετικό λέξη κλιτή - ουσιαστικό σελ. 25
γραμματική: ημιφωνόληκτα ουσιαστικά γ' κλίσης (υγρόληκτα, σιγμόληκτα, ενρινόληκτα) σελ. 26-27
σύνταξη: παρατακτική, υποτακτική σύνδεση και ασύνδετο σχήμα σελ. 27
προτεινόμενες ασκήσεις: 3 σελ 24, 1 σελ 25, 3,4 σελ 28, 6 σελ 29

ΕΝΟΤΗΤΑ 4^η

κείμενο: "Οι Σελωνίτες", κατανόηση κειμένου, ερμηνευτικά σελ.31, ερ. σελ.32
λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του επιθέτου "καλός" σελ. 33
ετυμολογικά: σύνθεση λέξεων με α' συνθετικό λέξη κλιτή - επίθετο σελ. 34
γραμματική: • φωνηεντόληκτα επίθετα γ' σελ. 35
• υποτακτική ενεστώτα και αορίστου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ σελ. 36
προτεινόμενες ασκήσεις: 4 σελ 34, 2 σελ 34, 1 σελ 36, 7 σελ 37

ΕΝΟΤΗΤΑ 5^η

κείμενο: Η ελενησσώνη βασίλισσα των αρετών, κατανόηση, ερμηνευτικά σελ.39, ερ.σελ.39
λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος "ἄγω" σελ. 40
ετυμολογικά: σύνθεση λέξεων με α' συνθετικό λέξη κλιτή - ρήμα σελ. 41
γραμματική: υποτακτική ενεστώτα του ρήματος εἰμί σελ 42
υποτακτική παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ σελ. 42
αλληλοπαθητική αντωνυμία σελ. 42
σύνταξη: σύνταξη του απαρεμφάτου με απρόσωπα ρήματα σελ. 42
προτεινόμενες ασκήσεις: 1 σελ 41, 2(ετυμολογικά) σελ 41, 1, 4 σελ 43

ΕΝΟΤΗΤΑ 6^η

κείμενο: Η ευθύνη για την παιδεία των νέων, κατανόηση κειμένου, ερμηνευτικά σελ.45-46, ερ.σελ.46
λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος "πείθω" σελ. 47
ετυμολογικά: σύνθεση λέξεων με α' συνθετικό λέξη άκλιτη (επίρρημα, πρόθεση, αχώριστο μόριο) σελ. 48
γραμματική: δικατάληκτα σιγμόληκτα σε -ης, -ης, -ες σελ. 49
ενρινόληκτα σε -ων, -ων, -ον επίθετα της γ' κλίσης σελ. 49
ερωτηματική αντωνυμία τίς, τίς, τί αόριστη αντωνυμία τίς, τίς, τί σελ. 50
προτεινόμενες ασκήσεις: 2 σελ 48, 1 σελ 49, 2 σελ 50, 3, 6 σελ 51

ΕΝΟΤΗΤΑ 7^η

κείμενο:	Ένας στοργικός ηγέτης, κατανόηση κειμένου,ερμηνευτικά σελ.53, ερ.σελ.53
λεξιλογικός πίνακας:	απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος "πράττω" σελ. 54
ετυμολογικά:	σύνθεση λέξεων με β' συνθετικό λέξη κλιτή σελ. 55
γραμμαπική:	ευκτική ενεστώτα, μέλλοντα και αορίστου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ σελ. 56 - 57
	σημασίες της ευκτικής σελ. 57
	αναφορικές αντωνυμίες ὅς, ἥ, ὅ και ὅστις, ἣτις, ὅ,τι σελ. 57-58
προτεινόμενες ασκήσεις:	2 σελ 54, 2,3 σελ 56, 2 σελ 58, 7, 8,9 σελ 59

ΕΝΟΤΗΤΑ 8^η

κείμενο:	Η γένεση της θρησκείας και της δικαιοσύνης,κατανόηση κειμένου,ερμηνευτικά σελ.61, ερ.σελ.62
λεξιλογικός πίνακας:	απλά και σύνθετα ομόρριζα της λέξης "ἄθλος" σελ. 63
ετυμολογικά:	σύνθεση λέξεων με β' συνθετικό λέξη κλιτή - επίθετο σελ. 64
γραμμαπική:	ευκτική ενεστώτα του ρήματος εἰμί σελ. 64
	ευκτική παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ σελ. 64
	αφωνόληκτα τρικατάληκτα επίθετα γ' κλίσης σε -ας,-ασα,-αν σελ. 65
σύνταξη:	ἄμεσο και ἔμμεσο αντικείμενο σελ. 65
προτεινόμενες ασκήσεις:	3 σελ 63, 3 σελ 64, 1 σελ 65, 2,6 σελ 66, 8 σελ 67

ΕΝΟΤΗΤΑ 9^η

κείμενο:	Η Καλλιπάτειρα,κατανόηση κειμένου,ερμηνευτικά σελ.69, ερ. σελ.70
λεξιλογικός πίνακας:	απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος "φέρω" σελ. 71
ετυμολογικά:	σύνθεση λέξεων με β' συνθετικό λέξη κλιτή - ρήμα σελ. 72
σύνταξη:	επιρρηματική μετοχή (συννημμένη, απόλυτη) σελ. 73-74
	κατηγορηματική μετοχή σελ.74
προτεινόμενες ασκήσεις:	1 σελ 72, 3 σελ 73, 1 σελ 74, 3 σελ 75

ΕΝΟΤΗΤΑ 11^η

κείμενο:	Ο σεβασμός προς τους γονείς μέλημα του νόμου,κατανόηση κειμένου,ερμηνευτικά σελ.85, ερ.σελ.85
λεξιλογικός πίνακας:	απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος φεύγω σελ86
ετυμολογικά:	σύνθετα - β' συνθετικό λέξη άκλιτη σελ 87
γραμμαπική:	προστακτική ενεστώτα και αορίστου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ σημασίες της προστακτικής σελ 88
προτεινόμενες ασκήσεις:	1 σελ 86, 3 σελ 87, 1, 3 σελ 89

ΕΝΟΤΗΤΑ 12^η

κείμενο:	Τα φαινόμενα απατούν,κατανόηση κειμένου,ερμηνευτικά σελ.91, ερ.σελ.92
λεξιλογικός πίνακας:	απλά και σύνθετα ομόρριζα της λέξης τέλος σελ 93
ετυμολογικά:	νόθα σύνθετα σελ 94
γραμμαπική:	προστακτική παρακειμένου των βαρύτονων ρημάτων ε.φ προστακτική ενεστώτα του ρήματος εἰμί σελ 95
	ανώμαλα επίθετα - πολὺς, πολλή, πολὺ - μέγας, μεγάλη, μέγα σελ 95,96
προτεινόμενες ασκήσεις:	1 σελ 93, 1 σελ 94, 1,2,3 σελ 96, 5 σελ 97

ΕΝΟΤΗΤΑ 13^η

κείμενο: Η σωστή στάση στο θέμα της τροφής, κατανόηση κειμένου, ερμηνευτικά σελ.99, ερ.σελ.100

λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα της λέξης σίτος σελ 101

ετυμολογικά: παρασύνθετες λέξεις και διαδικασία δημιουργίας τους σελ 102

γραμμαπική: η υποτακτική των βαρύτονων ρημάτων στη μ.φ σελ 103

προτεινόμενες ασκήσεις: 1 σελ 101, 1 σελ 102, 1, 2 και 3 σελ 104, 5 σελ 105

ΕΝΟΤΗΤΑ 14^η

κείμενο: Απρόσκλητοι βοηθοί, κατανόηση κειμένου, ερ.σελ.107

λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος νέμω σελ 108

ετυμολογικά: ονοματοποιία, αλλαγή γραμματικού είδους, μεταφορική χρήση των λέξεων σελ 109, 110

σύνταξη: ονομαστικοί και επιρρηματικοί προσδιορισμοί (πρώτη επαφή) σελ 110, 111

προτεινόμενες ασκήσεις: 1 σελ 108, 3 σελ 110, 2, 3 σελ 111

ΕΝΟΤΗΤΑ 15^η

κείμενο: Η Αθήνα προπύργιο της Ευρώπης, κατανόηση κειμένου, ερμηνευτικά σελ.113, ερ.σελ.114

λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του ρήματος φρονέω-ῶ σελ 112

ετυμολογικά: επανάληψη ετυμολογικών φαινομένων σελ 116

γραμμαπική: η ευκτική των βαρύτονων ρημάτων στη μ.φ
η ευκτική μέλλοντα του ρήματος εἰμί σελ 116, 117

σύνταξη: ονομαστικοί ομοιόπτωτοι προσδιορισμοί σελ 118

προτεινόμενες ασκήσεις : 3 σελ 116, 1 σελ 116, 1,2 σελ 118, 5,6 σελ 119

ΕΝΟΤΗΤΑ 16^η

κείμενο: Μεγαλόγυχη στάση, κατανόηση κειμένου, ερμηνευτικά σελ.121, ερ. σελ.122

λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα του επιθέτου αἶτιος σελ 123

ετυμολογικά: επανάληψη σχετικά με τη σύνθεση λέξεων σελ 124

γραμμαπική: η προστακτική των βαρύτονων ρημάτων στη μ.φ
οι κτητικές αντωνυμίες σελ 126

σύνταξη: ονομαστικοί ετερόπτωτοι προσδιορισμοί σελ 126, 127

προτεινόμενες ασκήσεις: 3 σελ 124, 1 σελ 124, 2 σελ 127,
3, 5, 6, 7 σελ 128, 8, 9 σελ 129

ΕΝΟΤΗΤΑ 17^η

κείμενο: Το πάθημα των ερωδιών, κατανόηση κειμένου, ερ.σελ.131

λεξιλογικός πίνακας: απλά και σύνθετα ομόρριζα της λέξης ὕδωρ σελ 132

ετυμολογικά: επανάληψη σχετικά με την κυριολεκτική και μεταφορική
σημασία των λέξεων σελ 133

σύνταξη: επιρρηματικοί προσδιορισμοί με τη μορφή εμπρόθετων φράσεων σελ 133, 134

προτεινόμενες ασκήσεις: 1 σελ 132, 3 σελ 133, 1, 2, 3 σελ 134, 4 σελ 135

★ Οι μαθητές της Β' Γυμνασίου ΔΕΝ εξετάζονται στη μετάφραση. Πρέπει όμως να γνωρίζουν το περιεχόμενο όλων των κειμένων για να είναι σε θέση να απαντήσουν στις ερωτήσεις κατανόησης.

★ Οι Ενότητες 1, 10 και 18 είναι επαναληπτικές. Συχνά τα κείμενα των ενότητων αυτών είναι εντός ύλης στις εξετάσεις του Ιουνίου επομένως δουλεύουμε τα κείμενα κανονικά (κατανόηση και Σύνταξη) ενώ μπορούμε παράλληλα να λύσουμε τις ασκήσεις των κεφαλαίων για εμπέδωση της ύλης μας.

ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

A. 1. Να μεταφράσετε το κείμενο (ενότητα 7)

Ἄπαντες ἐπιστάμεθα ὅτι Ἀγησίλαος, πού ᾤετο τήν πατρίδα τι ὠφελήσειν, οὐ πόνων ὑφίετο, οὐ κινδύνων ἀφίστατο, οὐ χρημάτων ἐφείδετο, οὐ σῶμα, οὐ γῆρας προὔφασίζετο, ἀλλά καί βασιλέως ἀγαθοῦ τοῦτο ἔργον ἐνόμιζε, τὸ τοὺς ἀρχομένους ὡς πλεῖστα ἀγαθὰ ποιεῖν.

Ἐν τοῖς μεγίστοις δὲ ὠφελήμασι τῆς πατρίδος καὶ τότε ἐγὼ τίθημι αὐτοῦ, ὅτι δυνατώτατος ὢν ἐν τῇ πόλει φανερός ἦν μάλιστα τοῖς νόμοις λατρεύων.

Τίς γάρ ἂν ἠθέλησεν ἀπειθεῖν ὁρῶν τὸν βασιλέα πειθόμενον; [...] Ὅς καὶ πρὸς τοὺς διαφόρους ἐν τῇ πόλει ὥσπερ πατήρ πρὸς παῖδας προσεφέρετο.

Ελοιδορεῖτο μὲν γάρ ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν, ἐτίμα δ' εἴ τι καλὸν πράττειν, παρίστατο δ' εἴ τις συμφορὰ συμβαίνοι, ἐχθρόν μὲν οὐδένα ἡγούμενος πολίτην, ἐπαινεῖν δὲ πάντας ἐθέλων, σῶζεσθαι δὲ πάντας κέρδος νομίζων, ζημίαν δὲ τιθεὶς εἰ καὶ ὁ μικροῦ ἄξιος ἀπόλοιτο.

2. Να αναλύσετε τις αρετές του ηγέτη, όπως παρουσιάζονται στο κείμενο.

3. Να εκθέσετε τις απόψεις σας σχετικά με το αν οι αρετες αυτές είναι αναγκαίες και για τους σύγχρονους ηγέτες.

B. 1. Να σχηματίσετε σύνθετες λέξεις χρησιμοποιώντας τις παρακάτω λέξεις ως β' συνθετικό και να τις κατατάξετε σε ουσιαστικά ή επίθετα, επισημαίνοντας τις μεταβολές του θέματος, όπου υπάρχουν:
κίνδυνος, βασιλεύς, νόμος, κέρδος, ζημία.

Γ. 1. Ἄπαντες, τήν πατρίδα, τίς, ὅς, πατήρ, κέρδος:

Να κλιθούν και στους δύο αριθμούς.

2. Ἐνόμιζε, ἐθέλων, πράττειν:

Να γράψετε το β' ενικό ενεστώτα σε όλες τις εγκλίσεις και στους δύο αριθμούς όπου υπάρχουν.

3. Πράττειν:

Να γράψετε το ίδιο πρόσωπο σε όλους τους χρόνους, στην ίδια έγκλιση και στην ίδια φωνή. Στη συνέχεια να κλίνετε την προστακτική αορίστου μέσης φωνής.

4. α) Λατρεύων:

Να γράψετε τις μετοχές και των υπόλοιπων χρόνων, στην ονομαστική πτώση, στο ίδιο γένος και στην ίδια φωνή.

β) Νομίζων:

Να κλίνετε τη μετοχή αορίστου στο αρσενικό γένος και στους δύο αριθμούς.

Δ. 1. Να εντοπίσετε τα απαρέμφατα του κειμένου, να βρείτε το είδος τους και τη συντακτική τους λειτουργία.

2. Βασιλέως, πλεῖστα, τοῖς μεγίστοις, τῆς πατρίδος, ἐν τῇ πόλει, πρὸς τοὺς διαφόρους, ἐπὶ τοῖς ἀμαρτήμασιν:

Να χαρακτηρίσετε τους ονοματικούς και επιρρηματικούς προσδιορισμούς.

ΠΡΟΣΟΧΗ !!!!!!!

ΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ 7 ΤΟΥ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΕΝΤΕΛΩΣ ΤΥΧΑΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗ!!!!

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΤΟ ΠΡΟΤΥΠΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ

A. 1. μετάφραση κειμ. 7

2. ερωτήσεις 1, 2, 3 του σχολικού βιβλίου

3. Οι αρετές αυτές του Αγησιλάου, τις οποίες και προβάλλει ο Ξενοφών, θα λέγαμε ότι είναι αδιαμφισβήτητα απαραίτητες, ώστε να μπορεί κάποιος να χαρακτηριστεί ως ηγέτης. Κάτι τέτοιο κρίνεται εξίσου αναγκαίο στη σύγχρονη εποχή, όπου οι ηθικές αξίες και αρχές υπόκεινται σε κρίση και οι άνθρωποι σε σχετική σύγχυση.

B. 1. ακίνδυνος - επίθετο, β' συνθετικό παραμένει αμετάβλητο

συμβασιλεύς - ουσιαστικό, β' συνθετικό παραμένει αμετάβλητο

σύννομος - επίθετο, β' συνθετικό παραμένει αμετάβλητο

ἐπικερδής - επίθετο, β' συνθετικό παίρνει τη μορφή επιθέτου γ' κλίσης σε -ης

ἐπιζήμιος - επίθετο, β' συνθετικό παίρνει τη μορφή επιθέτου β' κλίσης σε -ιος

Γ. 1. ἅπαντες σελ 65, τὴν πατρίδα σελ 19, τίς σελ 50, ὅς σελ 57
πατήρ σελ 26, κέρδος σελ 27

2. νομίζεις νομίζης νομίζοις νόμιζε

νομίζει-η νομίζη νομίζοιο νομίζου

ἐθέλεις ἐθέλης ἐθέλοις ἔθελε

πράττεις πράττης πράττοις πράττε

πράττει-η πράττη πράττοιο πράττου

3. πράττοιεν πράξοιεν πράξαιεν-ειαν πεπραχτότες, -υῖαι, -ότα εἶεν

πράξαι, πραξάσθω, πράξασθε, πραξάσθων και πραξάσθωσαν

4. α) λατρεύων, λατρεύσων, λατρεύσας, λελατρευκώς

β) νομίσας νομίσαντος νομίσαντι νομίσαντα νομίσας

νομίσαντες νομισάντων νομίσασι νομίσαντας νομίσαντες

Δ. 1. ὠφελήσιν - ειδικό απαρ. αντικείμενο στο ρήμα ὦετο

τό ποιεῖν - ἐναρθρο τελικό απαρ. ως επεξήγηση στο τοῦτο

ἀπειθεῖν - τελικό απαρ. αντικείμενο στο ρήμα ἂν ἠθέλησεν

ἐπαινεῖν - τελικό απαρ. αντικείμενο στη μετοχή ἐθέλων

σώζεσθαι - τελικό απαρ. αντικείμενο στη μετοχή νομίζων

2. βασιλεύς - γενική κτητική από το ἔργον

πλεῖστα - επιθετικός προσδιορισμός στο ουσιαστικό "ἀγαθά"

τοῖς μεγίστοις - επιθετικός προσδιορισμός στο ουσιαστικό "ὠφελήμασιν"

τῆς πατρίδος - γενική αντικειμενική (ὠφελεῖ τὴν πατρίδα)

ἐν τῇ πόλει - εμπρόθετος προσδιορισμός του τόπου στο ρήμα προσεφέρετο

πρός τοὺς διαφόρους - εμπρόθετος της αναφοράς στο ρήμα προσεφέρετο

ἐπὶ τοῖς ἁμαρτήμασιν - εμπρόθετος της αιτίας στο ρήμα ἐλοιδορεῖτο